

och leda. Hill nyanserar oändlighetsbegreppet och lämnar frågan öppen, som en utmaning till teologin, varför de saliga inte skulle tröttna på att vara i Guds närvaro för evigt. Fiona Ellis behandlar problemet med uppfattningen att det andliga livet nödvändigtvis innebär ett fjärmande från begäret. Ellis lokaliserar denna syn i en uppfattning om begär som självuppfyllande (egoistisk) kontra begär som en strävan bortom sig själv. Ellis argumenterar att begäret är inneboende i det andliga livet, då det strävar för någonting mer än sig själv; en transformation.

Problemen gällande det andliga livet som dryftas i den tredje delen känns forcerade och konstruerade. De ställs upp och diskuteras som problem, men i själva verket tycks dessa problem vara mer en halmdocka än handla om praktiska problem för det andliga livet. Även om författarna var på sitt sätt ifrågasätter metafysiska antaganden om det andliga livet och på så vis närmar sig frågor om det andligas integration i vardagslivet, skulle antologins problematiserande del tjäna på att utöka det begreppsanalytiska angreppssättet med existentiella och fenomenologiska perspektiv.

Philosophy and the Spiritual Life är en ambitiös samlingsvolym som sätter det andliga livet på den religionsfilosofiska agendan, i synnerhet inom den anglosaxiska filosofiska kontexten. Antologin visar att religionsfilosofin har resurser att angripa frågor om religion och andlighet utifrån utomteologiska undersökningsområden och, inte minst, att bidra med perspektiv på andlighet som en utomreligiös företeelse, integrerad med och i samspel med mänsklig erfarenhet som helhet.

Ervik Cejvan
FD, Lund

DOI: 10.51619/stk.v100i3.26543

Sten Hidal. *Esaias Tegnér: Skalden och biskopen*. Skellefteå: Artos. 2023. 232 s.

Esaias Tegnér (1782–1846) dröjer sig kvar i stadsbilden. Det är inte bara Stockholm som har sin Tegnérlund eller Växjö sin Tegnérgata. I Säfte finns en Tegnérskola och i Uppsala Tegnérparken. Även om namnet finns kvar börjar referensen bli tömd på innehåll. Vem vet längre vem den friherre Claes Rålamb (1622–1698), som (lite ironiskt) fick ge namn åt den gård som i sin tur skulle ge namn åt en park vid Norr Mälarstrand, var. På samma sätt med den Tegnér, vars minne fortfarande gömmer sig i det urbana landskapet.

Gator, skolor och parker fick en gång namn efter berömda svenska män (och en och annan kvinna). Tegnér var en gång en av dessa namnkunniga som gjorde nationen stolt. Rentav översatt till det tyska kulturspråket. I dag är det de lokala celebriteterna som får ge namn åt bussar, gränder och regionaltag. Det nationella har fått träda tillbaka för det lokala. En dag kommer även dessa lokala berömdheter att bemötas av en ointressets axelryckning.

Tegnérs nedstigande från parnassen till glömskans gråa skuggtillvaro beror givetvis på smak. Den poesi som firades under det tidiga 1800-talet framstår i dag lätt som tillgjord och uppblåst. Endast somligt av den förmår röra vid vår tids hjärterötter. Men Tegnérminnets öde visar också på förändrade samhällsformer. Nationalskalder pratar vi inte längre om. Det är andra trådar som binder samman samhällets osynliga gemenskapsväv. Möjligen skulle man kunna säga att efterglöden kring Tegnér brunnit ut ovanligt långsamt.

Till de institutioner som vårdar minnet av den en gång så firade poeten, och som genom den ännu pågående utgivningen av hans samlade verk står för en avsevärd kulturgärning, hör Tegnérnsamfundet. Dess preses, professor emeritus Sten Hidal, för oss elegant in i Tegnérs diktarvärld i monografin *Esaias Tegnér: Skalden och biskopen*. Detta är

Hidals andra monografi om Tegnér. År 2020 utkom *Tegnér och kristendomen*. Den nu utkomna volymen har ett behändigt format. Framställningen är kronologiskt disponerad. Med hjälp av korta biografiska avsnitt får vi följa Tegnér i spåren; från barndomens värmländska prästgård, över den kreativa tiden som lundaprofessor till det turbulenta livet som biskop i Växjö. Bokens centrala delar består dock av analyser av Tegnérns viktigaste poetiska arbeten. Stort utrymme ägnas åt den en gång så välbekanta diktcykeln *Fritthofs saga*, som nästa år firar 200 år. Den som tidigare var obekant med Tegnér får här ta del av en förnämlig introduktion till såväl hans författarskap som den tid i vilken han var verksam.

Av särskilt intresse är de delar där Hidalgo visar på Tegnérns användning av den antika historien i sin tolkning av den egna samtiden. Tegnér var i detta avseende långt ifrån unik. Det var så det gick till i den tidens bildade samhällsskikt. I antiken var det väl inredda hus de bebodde; samtiden var en ödemark. Det nya samhället som växte fram tolkades inom ramen för den antika historien och de insikter som den klassiska bildningen förmådde ge. Den klassiska retoriken – Ciceros (106–43 f.v.t.) tal, Thukydidens (ca 460–ca 400 f.v.t.), Aristoteles (384–322 f.v.t.) etik – var självklara utgångspunkter. Här blir Hidals kommentarer till Tegnérns poesi till viktiga vägvisare i denna för många obekanta miljö.

Tegnérns rikliga brevproduktion smyger sig här och var in i framställningen. Här får vi möta den människan som de många monumenten och offentliga inskriptionerna döljer. Under en yta av kvickheter anar vi den person som plågades av sjukdom, som oroade sig för barnens välgång och som drevs av en många gånger otyglad, anstötlig passion. Om Tegnérns poesi inte alltid åldrats väl upphör inte brevskrivaren fascinera. Kanske har breven blivit det arv som består? Ett slags tillfällighetslitteratur som stått emot tidens korrosion. Här öppnar Hidals monografi dörren till en nyansrik och överraskande värld.

Kanske kan vi med tiden vänta en tredje monografi, den där brevskrivaren Tegnér står i centrum?

Erik Sidenvall
Professor, Lund

DOI: 10.51619/stk.v100i3.26544

Fredrik Portin & Kamilla Skarström
Hinojosa (red.). *Jesus och politiken*.
Göteborg: Makadam. 2024. 264 s.

I antologin *Jesus och politiken* samlas forskare kring frågor om hur Jesus har påverkat och kan påverka politiska aktörer samt hur Jesus politiska aktörskap kan förstås i dag.

Redaktörerna beskriver syftet med antologin som tudelat, nämligen att ”lyfta fram hur bibliska berättelser och värderingar tolkas och används för att stödja politiska positioner, men också att föreslå tolkningar som får politisk betydelse i vår tid” (s. 18–19). De påpekar att det i Jesus ord och gärningar finns potential att utmana den politiska makten, inte bara för den kristna kyrkans politiska aktörskap utan för ”det *allmännas* väl” (s. 17, kursiv i original). Hur denna potential kan uttryckas i dag beskrivs som ett underliggande tema för antologin.

Efter inledningskapitlet följer tio bidrag, varav hälften är skrivna av systematiska teologer. Petra Carlsson Redell skissar en teologi för kristen aktivism. Hon använder bland annat Pussy Riots aktion i Kristus Frälsarens katedral i Moskva 2021 som ett exempel på teologiskt skapande, en aktivistisk och performativ kraft som kan förändra världen. Björn Vikström analyserar nationalistiska populisters bruk av Jesus och vill samtidigt lyfta fram resurser i den judisk-kristna traditionen som kan användas för att motverka gränsdragningar mot ”de andra”. Vikström diskuterar huruvida Jesus kan förstås som populist (bland annat då han kritiserade eliten och vände sig till de breda massorna), men lyfter också fram den måltidsgemenskap Jesus praktiserade som en kontrast till populism då den förde med sig en uppluckring av